

*Theda SKOCPOL**

TOCQUEVILLOV PROBLEM¹

Državljska pobuda v ameriški demokraciji

Zadnjih petnajst let raziskovanja sem posvetila preučevanju modelov, prednosti in slabosti politike ter predvsem socialne politike v ZDA. V pričujočem eseju sem se zatorej odločila s pomočjo zgodovinskih dejstev razčleniti sodobne javne in znanstvene polemike o državljski pobudi v ameriški demokraciji. Upam, da se vsi zavedamo, da socialni zgodovinarji lahko utemeljeno obravnavamo sodobne družbene probleme. Morda nam bo uspelo tekoče razprave utemeljiti s trdnějšími dokazi in bolj intelektualnimi razlagami.

Predsednik Bill Clinton govori o družbi "na prehodu v enaindvajseto stoletje", vendar je presenetljivo, koliko izobražencev si prizadeva najti pot nazaj v preteklost (vključno z Bobom Dolom, Clintonovim republikanskim nasprotnikom leta 1996). Med javnimi komentatorji nostalgija danes prav razsaja. Vračajo se v nekatera ključna obdobja nacionalne zgodovine, ko so državljski še bili normalno civilno aktivni, ko je ameriška demokracija cvetela bolj kot se zdi danes. Analitiki upajo, da bodo v zgodovini našli navdih in poduk za sedanjost, da bomo lahko oživili naše navidezno bolešno demokratično in civilno življenje.

Kdaj je bila zlata doba ameriške demokracije?

Pristaši oziranja v preteklost seveda obujajo in raziskujejo različne zlate dobe, katerih izbor jim narekujejo njihova pristranska čustva. Le še malo znanih Američanov se bo opredelilo za liberalce, tisti pa, ki še zmeraj odkrito priznavajo zvestobo liberalizmu, ponavadi postavljajo zlato dobo ameriške demokracije v trideseta in štirideseta leta 20. stoletja. Takrat naj bi bil predsednik Franklin Delano Roosevelt drzno in napredno vodil državo, delavski sindikati pa so, kot je za *New York Times* povedal Steven Fraser, "predstavljali ne le interesno skupino, ampak socialno gibanje, katerega dejavnosti so zbujele velike upe ne le njegovim pripadnikom, temveč celotni družbi" (Greenhouse, 1996). S te perspektive je problem sodobne ameriške demokracije v tem, da je Bill Clinton medel, medtem ko so sindikati organizacijsko na tleh. Ob sedanjem preusmerjanju AFL-CIO v reorganizaci-

* Dr. Theda Skocpol, profesorica sociologije in politologije na univerzi Harvard, ZDA.

¹ Theda Skocpol je javno predstavila prvo različico tega članka 12. oktobra 1996 na letnem srečanju *Social Science History Association* v New Orleansu, LA, ki mu je predsedovala. Njeno raziskovanje se osredotoča na ameriško politiko, civilno družbo in oblikovanje socialnih politik. Med enajstimi knjigami, ki jih je T. Skocpol doslej izdala, so najbolj znane *States and Social Revolutions: A Comparative Analysis of France, Russia, and China* (1979); *Protecting Soldiers and Mothers: The Political Origins of Social Policy in the United States* (1992); *Social Policy in the United States: Future Possibilities in Historical Perspective* (1995); in *Boomerang: Clinton's Health Security Effort and the Turn against Government in U.S. Politics* (1996).

jo in sklepanju širših zvez z intelektualci in verskimi voditelji pa vendarle lahko z upanjem gledamo v prihodnost.

Kot nasprotniki liberalizma pravilno poudarjajo, ameriška državljanska pobuda zajema več kot le sindikalno gibanje in je starejša kot New Deal. Sindikati so bili le ena od možnosti Američanov - in niti ne poglavitna - za organiziranje v civilno družbo. Nepripravljenost številnih levičarjev, da bi med državljanske pobude šteli še kaj drugega kot organiziran delavski razred - ali neobstoj le-tega - nam pomaga pojasniti, zakaj imajo v sedanji razpravi o državljanski pobudi glavno besedo privrženci konservativne ali desno sredinske politične usmeritve. Vendar pa imajo lahko, kot bo postalo očitno v nadaljevanju, tudi nasprotniki liberalizma svoje šibke točke.

Za nasprotnike liberalizma je značilno, da na ameriško preteklost ne gledajo skozi marksistično obarvana očala, ampak z očmi Alexa de Tocquevillea, francoskega aristokrata, ki je v tridesetih letih 19. stoletja potoval po takrat še negodnih Združenih državah, zbrana opažanja in misli pa kmalu zatem objavil v delu *Democracy in America* (1969(1835-40)). Tocquevillovo delo predstavlja enega od najvplivnejših primerov modernega političnega narodopisja. Gre za niz zgoščenih opazovanj, ki jih je Tocqueville kot tujec nabral, da bi mogel vplivati na politične razprave v lastni domovini. *Democracy in America* je razpoznavno politično etnografsko delo. Ker je Tocquevillu skrbela sočasnost napredka demokracije in vedno večje centralizacije birokratske države v porevolucionarni Franciji, je postavil zgodnjo republikansko Ameriko svojim rojakom za zgled, da bi jih tako spodbudil k ustanavljanju prostovoljnih združenj, ki bi lahko zavrla nadaljnjo centralizacijo države. Tocqueville je trdil, da bi prostovoljna združenja lahko služila kot demokracičen nadomestek za dozdevno socialno zaščito, ki naj bi jo v obdobju ancien régime nudili aristokrati. "Združenja kar naprej ustanovljajo Američani najrazličnejših starosti, socialnih porekel in nagnjenj," je poročal Tocqueville (1969 (1835-40): 513) v slavnem, pogosto citiranem odlomku. Menil je, da ugodne razmere za državljansko pobudo omogoča šibkost centralne vlade naproti lokalni oblasti. "Evropskega popotnika v Združenih državah najbolj osupne," je pisal Tocqueville (ibid.: 72), "odsotnost tega, kar bi mi imenovali vlada ali uprava ... Zgradba ameriške državne uprave ni ne centralizirana ne hierarhična." Alexis de Tocquevillu se je zdelo, da zgodnjih Združenih držav nad ravnjo lokalnih oblasti ni povezovala nikakršna nacionalna oblast, ki bi si zaslužila to ime, temveč verska čustva, trgovina, carine, ki so bile povsod enake, državljani, ki so se svobodno združevali, in splošni zakoni, ki so jih uveljavljali odvetniki in sodišča.

Glede na Tocquevillove protidržavne vzgibe za pisanje *Democracy in America* ni presenetljivo, da več kot stoletje in pol kasneje sodobni kritiki ameriške zvezne vlade povečujejo poudarek, ki ga je veliki Francoz dal prostovoljnemu združenju v smislu opozicije birokratski državni oblasti. Vendar pa se sodobni občudovalci Tocquevillu ne morejo zediniti, kdaj natančno v ameriški zgodovini je prišlo do razmaha tradicionalnega prostovoljnega združevanja, ki bi utegnil za sedanjost biti najbolj pomenljiv.

Konservativni člani in privrženci po-reaganovske republikanske stranke, ki so osveščeni glede državljanskih dolžnosti, dejansko koprnijo po zgodnjem devetnaj-

stem stoletju (glej Joyce in Schambra, 1996). Verjamejo, da se Američani dobesedno "vračajo k Tocquevillu", če citiramo naslov pomenljivega komentarja Michaela Barona, nekdanjega novinarja U.S. News and World Report, ki novinarsko zori pri The Weekly Standard. Kot Barone (1996: 23) pojasnjuje, "današnja poindustrijska Amerika v nekaterih pomembnih ozirih bolj spominja na predindustrijsko Ameriko, o kateri piše Tocqueville v Democracy in America, kot pa na industrijsko Ameriko, v kateri je odrasla večina od nas." Američani "se očitno vračajo nazaj v deželo", ki je enakopravna, individualistična, verna in ceni posest, "saj se navadni ljudje nadejajo znatnega premoženja in ga v teku življenja tudi nakopičijo ...

Tocquevillovska Amerika je bila naravno naklonjena politikam decentralizacije, prenašanja pristojnosti in trgom, tako kot je bila industrijska Amerika velikih koncernov naklonjena centralizaciji, politiki odredb-in-nadzora ter birokraciji ... Industrijska Amerika je bila bolj naklonjena demokratom, poindustrijska Amerika pa ima raje republikance." Oživljeni tocquevilovski Ameriki, ugotavlja Barone skupaj s številnimi drugimi konservativci devetdesetih let 20. stoletja, je potrebno "vladati z mehko roko" in "najrazličnejšim prostovoljnimi združenjem" prepustiti "družbeno vlogo, ki jo je v drugem prostoru in času igrala država."

Privrženci politične sredine, pridružuje pa se jim tudi veliko demokratov, niso tako trdno prepričani, da naj bi se Američani zgledovali po zlatih starih časih še pred industrijsko dobo. Sredinsko usmerjeni analitiki zlato dobo državljanske pobude raje postavljajo v časovno bližji, napredni začetek dvajsetega stoletja. To obdobje hvalijo zaradi številčnosti dozdevno lokalnih prostovoljnih združenj kot tudi zaradi inovativnega "eksperimentiranja" zakonodajalcev z odzivi na industrializem na lokalni in nacionalni ravni. Analitiki sredine si želijo, da bi Združene države doživele "dobo novega napredka". Democratic Leadership Council (DLC) je kot organiziran glasnik strankinih konservativcev pozval k vrnitvi k "izgubljeni tradiciji ameriškega liberalizma" pred Rooseveltovim New Dealom. DLC, ki se zavzema za koncept "nove svobode" (New Freedom) Woodrowa Wilsona, poziva demokrate devetdesetih let 20. stoletja naj se izognejo politiki obdavčevanja-in-porabe ter newdealovskemu "pokroviteljstvu socialne države". Namesto tega naj podpirajo "veliko večjo vlogo prostovoljnih in lokalnih združenj pri reševanju težkih socialnih problemov ..., ki jih vladna birokracija preprosto ne more rešiti." Prenovljena oblast, pravi, bo morala "prenesti več odločitev in nadzora nad porabo javnih sredstev z Washingtona na državljane in lokalne institucije" (Siegel in Marshall, 1995).

Stališča konservativnih republikancev in demokratov se danes kljub različnim mnenjem o industrializmu in o potrebi po reguliranju trga približujejo v viziji čimbolj omejene nacionalne oblasti in živahnih lokalnih prostovoljnih združenj. Republikanci in konservativni demokrati se strinjajo, da bi bilo potrebno zvezni vladi popolnoma ali vsaj delno odvzeti pristojnosti v notranjih zadevah, če se želimo Američani vrniti v zlato dobo državljanske pobude.

Številnim intelektualcem v medijski sferi se zdi ta skoraj popolni konsenz politične desnice in sredine dovolj za rešitev problema. Preden pa se Američani lotijo tega nekoristnega početja, bi morda kazalo omeniti, da elita socialnih zgodovinarjev trditve konservativcev in sredinskih politikov o obdobju, načinu in vzrokih največjega razcveta demokratične državljanske pobude v Združenih državah postav-

ljajo pod vprašaj. Lahko samo podam nekaj argumentov v prid zgornji ugotovitvi, vendar upam, da vas bom prepričala, da izhodiščno razmišljanje, ki postavlja "državo" nasproti "družbi" - oz. nacionalno državo nasproti lokalnemu prostovoljstvu -, ne more osmiseliti ameriške državljanske pobude. Razmišljanje država-proti-družbi ne more postaviti temeljev za razsodno razpravo o sedanjih težavah z državljsko pobudo na nacionalni ravni ali o prihodnjih rešitvah zanje.

Državljska pobuda v toquevillovski Ameriki

Za začetek se povrnimo v Tocquevillov čas, v zgodnjo ameriško republiko pred državljsko vojno. Pred več kot dvema desetletjema je socialni zgodovinar Richard Brown (1974) raziskoval družbeni razvoj v Massachusettsu, od poznega kolonialnega obdobja do začetkov nastanka ameriške države. Ugotovil je, da je znatno število lokalnih, regionalnih, državnih² in nacionalnih prostovoljnih združenj nastalo že pred drugim desetletjem 19. stoletja. Za to so obstajali neki določeni sociodemografski predpogoji, ugotavlja Brown v svoji natančni kvantitativni študiji mestnih in podeželskih območij. Prvi predpogoj je bil nastanek mest ali vsaj večjih naselij z najmanj 200 do 400 družinami in vsaj peščico stalno bivajočih podjetnikov, obrtnikov in strokovnjakov za posamezna področja.

Vendar zgodnja rast ameriških prostovoljnih združenj ni bila le stranski proizvod razmaha trgovine in urbanizacije. Pred ameriško revolucijo je veliko mest doseglo potrebno velikost, ne da bi v njih nastalo veliko prostovoljnih združenj. Toda do začetka 19. stoletja je razmah prostovoljnih združenj prehitel napredek trgovine in naraščanje prebivalstva. Kultura in politika sta imeli neodvisne učinke, poudarja Brown. V času osamosvajanja Amerike so ameriška revolucija, politični spori v zvezi z ameriško ustavo, angleška ustava iz leta 1689 (Bill of Rights) in vedno bolj množično potegovanje ljudi za lokalne, državne in nacionalne voljene uradniške službe spodbujali društveno dejavnost. K združevanju so pripomogli tudi verski in kulturni ideali o izboljšanju samega sebe in večja obveščenost o širših poslovnih in družbenih dogajanjih zaradi širjenja časopisov.

Tocqueville se je dobro zavedal pomena zunanjih vplivov, ki jih je izpostavila Brownova raziskava. Velikokrat je bilo poudarjeno, da delo *Democracy in America* odraža versko gorečnost v obdobju druge velike verske prebuje (2nd Great Awakening). Vendar sodobni konservativci pogosto spregledajo, kako močno poudarja tudi sodelovanje državljanov v političnih zadevah. Tocqueville (1969 [1835-40]: 520) je občudoval Združene države kot "edino državo na svetu, ki dan za dnem s pridom izkorišča neomejeno svobodo političnih združenj." Čisto družbena združenja so morda res bila številnejša od tistih odkrito politične narave, je menil Tocqueville (ibid.: 521), vendar so ameriška svoboda in možnosti za politično združevanje spodbujale vsesplošno "nagnjenje do združevanja". Še več, svobodna in participativna politika je spodbujala ljudi k povezovanju čez lokalne okvire. Tocqueville je zapisal: "Politika ne le da ustvarja združenja, tudi širi jih."

Gledano nazaj, "doba združevanja" (kot jo je poimenovala socialna zgodovinarica Mary P. Ryan (1981: 3. poglavje)), ki zajema čas pred državljsko vojno od

² Na ravni zveznih držav (op. prev.)

dvajsetih do štiridesetih let 19. stoletja, sovпада z razširitvijo moške volilne pravice in nastankom konkurenčnih, množičnih strank (Shefter, 1994: 3. poglavje) - najprej Jacksonovih demokratov, potem whigovcev (republikanskih privrženecv revolucije) in končno svobodnjakov in republikancev.

V delu *Democracy in America* so omenjeni tudi prvi ameriški časopisi. "Časopisi ustvarjajo združenja in združenja ustvarjajo časopise," je zapisal Tocqueville (1969 (1835-40): 518). "Od vseh dežel sveta tako lahko v Ameriki najdemo največ združenj in največ časopisov." A prav v tem, kot je pravilno ugotovil zgodovinar Richard John (1995: 19), je Tocquevillov "pogosto podcenjevan dar za opazovanje prekosil njegovo tolikanj hvaljeno sposobnost analiziranja."

V odličnem zadnjem delu *Spreading the News: The American Postal System from Franklin to Morse*, je John (ibid.: 1) ostroumno izpostavil, da je Tocqueville potoval s pošto kočijo v "notranjost Kentuckyja in Tennesseeja," in zapažal "presenetljivo kroženje pošte in časopisov v tistih širnih gozdovih." Tocqueville verjetno ne bi mogel izvesti svojega potovalnega načrta, če ne bi veliko ameriških prevoznikov pošte dobivalo državne podpore kongresa, da je pošta lahko dosegla majhne lokalne skupnosti, poslanci pa potovali domov v oddaljene predele. Tocqueville (1969 (1835-40): 385, št. 79) je ocenil, da so imeli prebivalci podeželskega Michigana v letu 1831 dostop do veliko več zunanjih informacij kot povprečni prebivalec Departement du Nord, pokrajine, ki je bila trgovsko središče Francije. Kljub spoznanju, da je bilo to mogoče le zaradi razvitosti ameriške poštne mreže, veliki politični narodopisec ni razumel pomena svojih opažanj o zgodnji ameriški državi. Tocquevilla so slepile njegove izkušnje s francosko državno oblastjo in posledična negativna nastrojenost.

Zelo znana zbadljivka pravi, da zgodnja moderna Prusija ni bila toliko država z armado, kot je bila armada z državo. Podobno, tudi prvotne Združene države niso bile toliko dežela s pošto kot pošta, ki je utrdila narodno zavest porajajočega se naroda. Izreden obseg in razširjenost ameriške pošte postavlja na laž vsako domnevo o "neobstoju" "oblasti" in "uprave" v zgodnji Ameriki.

Kolonialna Amerika je imela nerazvit poštni sistem, primerljiv z tistim v večini evropskih držav, kjer so bila, posebno ob atlantski obali, večja mesta in velemesta ohlapno povezana med seboj. Vendar je nekaj let po osamosvojitvi, natančneje leta 1792, kongres izglasoval zakon o pošti, ki je "dovolil raznašanje časopisov skupaj s pošto pod nenavadno ugodnimi pogoji, ... prepovedal državnim uradnikom uporabo nadzora nad komunikacijskimi sredstvi kot metodo nadziranja državljanov" in "razvil niz postopkov, ki so olajšali izredno hiter razvoj poštne mreže od atlantske obale proti transapalaškemu zahodu" (John, 1995: 31). Richard John (ibid.: 5) poudarja, da je "ameriški poštni sistem do leta 1828 imel skoraj dvakrat več uradov kot poštni sistem v Veliki Britaniji in več kot petkrat več uradov kot poštni sistem v Franciji. To pomeni 74 poštne uradov na vsakih 100.000 prebivalcev, v primerjavi s 17 v Veliki Britaniji in 4 v Franciji."

Poštni sistem je bil v predindustrijski Ameriki največje podjetje sploh in za večino državljanov "je bil centralna vlada." V tridesetih in štiridesetih letih 19. stoletja je po nekaterih ocenah sistem zaposloval več kot tri četrtine ameriških zveznih uslužbencev in večina od 8.764 poštne uslužbencev v letu 1831 in od 14.290

v letu 1841 je bilo "honorarno zaposlenih upravnikov pošt v vaseh in mestih, raztresenih po podeželju". Zvezna vojska je zaposlovala manj mož in še ti so bili večinoma "nameščeni v osamljenih vojaških postojankah na transapalaškem zahodu" (ibid.; 3-6).

Očitno je imela institucionalna zgradba ameriške vlade odločilen vpliv na razvoj pošte mreže. Zakonodajni sistem je senatorjem in še posebej kongresnikom omogočal velik vpliv na subvencioniranje komunikacijskih in transportnih povezav z najbolj oddaljenimi kraji razvijajoče se države. Pravila ameriške pošte so dovojevala prosto izmenjavo časopisov med uredniki in omogočala manjšim časopisom povzemanje novic od večjih. Hkrati pa so nizke poštno pristojbine pocenile raznašanje časopisov, ne da bi dovolile časopisom z vzhodne obale, da izpodrinejo lokalna glasila.

Relativna varnost, hitrost in domet zvezne pošte so zelo olajšali trgovanje v Ameriki, toda poštni sistem je bil še pomembnejši za razvoj ameriške civilne družbe in demokratično politiko. Kongres je lahko uporabljal sistem frankiranja in poštno mrežo za neovirano komuniciranje z državljani. Državljeni, tudi tisti iz najbolj oddaljenih vasic, pa so zlahka komunicirali med seboj, spremljali dejavnosti kongresa in sprejemanje državne in lokalne zakonodaje. Prostovoljna združenja so kmalu ugotovila, da lahko z objavo svojih sporočil v "časopisnem" formatu izkoristijo poštno usluge.

Nastajajoče politične stranke v Jacksonovi Ameriki so bile tesno povezane z zveznim poštnim sistemom. Strankarski veljaki so bili pogosto uredniki časopisov in poštni uradniki. Jacksonovi demokrati so po letu 1828 okrepili svojo klijentelistično naravnano stranko tako, da so v številne poštno urade imenovali privržence demokratov. S tem so utrdili prakso "strankarskih prevzemov uradov", ki je zajelo še več okrožij, ko so whigovci in republikanci prišli na oblast.

Eno od prvih velikih duhovnih prenoviteljskih gibanj v Ameriki - med leti 1828 in 1832 za kratek čas utelešeno v General Union for Promoting the Observance of the Christian Sabbath (Splošna zveza za spoštovanje krščanskega dneva počitka), ki je imela privržence v več pokrajinah - se je zavzemalo za ukinitve nedeljskega odprtja poštnih uradov in raznašanje pošte na ta dan. Ironično je, da je bilo omenjeno gibanje odvisno prav od zveznega poštnega sistema, ki se mu je zoperstavljalo, saj se je General Union zanašala, da bo na deset tisoče letakov in peticij potencialne privržence doseglo s pošto. V obdobju pred državljansko vojno je podobno veljalo tudi za druge spontane "križarske pohode", treznostna gibanja in vsesplošen odpor proti suženjstvu, ki je pomagal zanetiti iskro državljanske vojne.

Skratka, državljanska živahnost zgodnje Amerike, ki je tako prevzela Alexisa de Tocquevilla, je bila tesno povezana s predstavniškimi institucijami in iz centra usmerjanim delovanjem prepoznavne nacionalne države. Ameriška nacionalna država ni bila podobna trdni, mnogostranski upravni birokraciji francoske monarhije oziroma porevolucionarne Francije. Vendar je bila zvezna vlada v nekaterih ozirih administrativno celo bolj učinkovita kot francoska država. Zgodnji ameriški poštni sistem je dolgoval svoj razmah kongresnemu predstavniškemu sistemu, ki je zajemal skoraj vse belce v državi. Pošta je v zameno podpirala kongres, razvijala je pa tudi vedno intenzivnejšo komunikacijo med državljani. Posledično se je ve-

dno več Američanov goreče udeleževalo regionalnih in nacionalnih moralističnih "križarskih pohodov" in volilnih kampanj.

Takšno stanje je za ameriško demokracijo ostalo značilno za daljše obdobje. V poznem devetnajstem in zgodnjem dvajsetem stoletju so s pošto krožile ženske revije, ki so pomagale širiti vpliv nacionalnih zvez žensk (Waller-Zuckerman, 1989). Brezštevilna druga ameriška združenja kot tudi kongresniki in vodje strank so pošto uporabljali za širjenje informacij, ki so bile pomembne za organiziranje državljanov. Komunikacija, ki so jo vzdrževale in pospeševale državne subvencije, je predstavljala življenjsko silo ameriške demokracije.

Državljska pobuda v industrijski Ameriki

Tako kot so konservativci devetdesetih let 20. stoletja v posnemanju Alexa de Tocquevillea spregledali vpliv zgodnje ameriške zvezne vlade na državljansko pobudo, so tudi pristaši politične sredine v devetdesetih letih 20. stoletja, npr. tisti v okviru DLC, narobe razumeli strukturo ugodnih priložnosti za razmah združenj, ki so bila široko priljubljena. Strukturo teh priložnosti je narekovala ameriška vladna ureditev v industrijski dobi.

Spodnji seznam navaja množična prostovoljna združenja v zgodovini ZDA. Nastal je v uvodni fazi raziskovalnega Projekta državljanske pobude (Civic Engagement Project), v katerem sodelujem z izredno podjetno skupino študentov sociologije in političnih znanosti na univerzi Harvard. Pred nekaj meseci smo poskušali opredeliti in raziskati prostovoljna združenja, ki so kadarkoli v zgodovini ZDA uspela za članstvo pridobiti enega ali več odstotkov odraslega prebivalstva (tj. 1% žensk ali moških, če je bilo združenje omejeno na enega od spolov). Cerkve, podjetja in stranke niso vključene v seznam, čeprav smo podrobno raziskali, kako so naša množična prostovoljna združenja povezana s temi institucijami.

Množična prostovoljna združenja v zgodovini ZDA

Kolonialno obdobje		
Ancient and Accepted Free Masons (Ustanovitveni in pozneje sprejeti člani prostozidarskega gibanja)	1733-	ne
Zgodnje obdobje nastanka ZDA		
Independent Order of Odd Fellows (Neodvisni red čudakov)	1819-	da
American Temperance Society (Ameriško treznostno društvo)	1826-57	da
General Union for Promoting the Observance of the Christian Sabbath (Splošna zveza za spoštovanje krščanskega dneva počitka)		
	1828-32	ne

American Anti-Slavery Society (Ameriško gibanje za ukinitve suženjstva)	1833-70	ne
Improved Order of Redmen (Red plemenitih rdečekežcev)	1834-	da
Ancient Order of Hibernians in America (Starodaven red ameriških Ircev)	1836-	da
Washingtonian Revival (Washingtonski prepород)	1840-4?	ne
Sons of Temperance (Sinovi treznosti)	1842-1900	da
Independent Order of Good Templars (Neodvisen red dobrih templjarjev)	1851-	da
Young Men's Christian Association (Združenje mladih kristjanov)	1851-	ne
Junior Order of United American Mechanics (Mlajši red združenih ameriških mehanikov)	1853-	da
National Teachers' Association (Nacionalno združenje učiteljev) (National Education Association 1870-) (od leta 1870 Nacionalno združenje za izobraževanje)	1857-	da
Državljska vojna-1. svetovna vojna		
Knights of Pythias (Pitijini vitezi)	1864-	da
Grand Army of Republic (Velika republikanska armada)	1866-1956	da
Patrons of Husbandry (The Grange) (Poljedelci) (Kmetška zadruga)	1867-	da
Benevolent and Protective Order of Elks (Podporno društvo za zaščito vapirov)	1868-	da
Ancient Order of United Workmen (Starodavni red združenih delavcev)	1868-	da
Knights of Labor (Vitezi dela)	1869-1917	ne
National Rifle Association (Nacionalno strelsko združenje)	1871-	da

Ancient Arabic Order of the Nobles of the Mystic Shrine) (Starodavni arabski red odličnikov mistične svetinje)	1872-	ne
Womanis Christian Temperance Union (Ženska zveza za treznost kristjanov)	1874-	da
Order of the Eastern Star (Red vzhodne zvezde)	1876-	da
Farmers Alliance (Zveza kmetovalcev)	1877-1900	da
Royal Arcanum (Kraljevska arkana)	1877-	da
Knights of the Maccabees (Makabejski vitezi)	1880-	da
Christian Endeavor (Krščanska prizadevanja)	1881	da
Knights of Columbus (Kolumbovi vitezi)	1882-	da
Modern Woodmen of America (Moderni ameriški gozdarji)	1883-	da
Colored Farmersi Alliance (Zveza temnopolnih kmetovalcev)	1886	da
Loyal Order of Moose (Zvesti red severnoameriškega losa)	1888-	da
Womenis Missionary Union (Southern Baptist) (Ženska misijonarska zveza) (Južna baptistična)	1888-	da
General Federation of Womenis Clubs (Splošna zveza ženskih klubov)	1890-	da
Woodmen of the World Life Insurance Society (Gozdarji družbe svetovnega življenjskega zavarovanja)	1890-	da
National American Woman Suffrage Association (Nacionalno ameriško združenje za žensko volilno pravico)	1890-1920	da

National Bowling Congress (Ameriški kegljaški kongres)	1895-	da
National Congress of Mothers (Nacionalni materinski kongres) (PTA-Združenje staršev in učiteljev od leta 1924)	1897-	da
Fraternal Order of Eagles (Bratski red orlov)	1898-	da
Veterans of Foreign Wars of the United States (Ameriški veterani, ki so se borili na tujem)	1899-	da
Aid Association for Lutherans (Združenje za pomoč luteranom)	1902-	ne
International Brotherhood of Teamsters (Mednarodna bratovščina voznikov)	1903-	ne
Boy Scouts of America (Ameriški skavti)	1910-	ne
Ku Klux Klan (second) (Ku Klux Klan, drugi)	1915-44	da
Women's International Bowling Congress (Mednarodni ženski kegljaški kongres)	1916-	da
American Farm Bureau Federation (Ameriška zveza kmetijskih uradov)	1919-	da
American Legion (Ameriška legija)	1919-	da
New Deal-2. svetovna vojna		
Old Age Revolving Pensions (Townsend Movement) (Redne starostne pokojnine) (Townsendovo gibanje)	1934-53	da
United Automobile Workers (Združeni delavci avtomobilske industrije)	1935-	ne
Steel Workers (Jeklarski delavci)	1936-	ne
American Baptist Women Ministries (Ameriška ženska baptistična cerkvena služba)	1951-	ne

2. svetovna vojna-danes

American Association of Retired Persons (Ameriško združenje upokojenecv)	1958-	ne
United Methodist Women (Združenje metodistk)	1972-	ne
National Right to Life Committee (Nacionalni odbor za pravico do življenja)	1973-	da
Catholic Golden Age (Katoliška zlata doba)	1974-	ne
Citizen Action (Državljska akcija)	1979-	ne
Mothers against Drunk Driving (Matere proti vožnji v vinjenem stanju)	1980-	ne
Christian Coalition (Krščanska koalicija)	1989-	da

1142

Opomba: Zgornji seznam je sestavljen na podlagi zgodovinskih in sodobnih podatkov. Vključuje vse doslej dokumentirane skupine, ki so kadarkoli v času med letom 1790 in danes imele vsaj 1% članov med odraslimi prebivalci ZDA. Če so skupine formalno omejene samo na članstvo enega spola, je bilo merilo 1% ali več odraslih tistega spola. Poslovne, cerkvene in politične stranke niso vključene (čeprav je veliko prostovoljnih skupin s seznama povezanih z njimi in raziskovalni projekt preučuje te povezave).

Skupine so razvrščene na seznamu po datumu nastanka, čeprav jih je veliko doseglo mejo 1% udeležencev šele veliko kasneje v svoji zgodovini. Poglavitni namen raziskovalnega projekta je dokumentirati in pojasniti "živiljski cikel" teh skupin v povezavi s splošnejšimi težnjami v ameriški kulturi, politiki, družbi in ekonomskem razvoju.

Seznam ni dokončen (oz. ni bil poleti leta 1997) in se bo še spreminjal z nadaljnjim vnosom podatkov. Še vedno raziskujemo nekaj skupin, ki jih bomo morda vključili v seznam.

Skupine, ki imajo opredeljeno zvezno (nacionalno, državno ali lokalno) strukturo, niso imele takšne zgradbe že od začetka (ali v prvem desetletju delovanja). Nekatere (kot na primer Vapiti in Nacionalno združenje za izobraževanje) so začele delovati po drugačnem vzorcu in so šele pozneje prerasle v zvezna združenja.

Namen naše raziskave ni samo pojasniti vzroke za množičnost združenj. Goto vo je potrebno preučevati tudi majhne skupine, da lahko ugotovimo, zakaj so samo nekatere postale tako množične. Naš namen je izrisati časovni zemljevid spre-

minjajočega se sveta velikih prostovoljnih združenj v ZDA, raziskati, kdaj in kako so se pojavila in razvila, primerjati njihove organizacijske strukture, članstva in aktivnosti skozi čas in ugotoviti, kako so povezane z verskimi in tržnimi sistemi, kakšno vlogo igrajo v političnih strankah in med volitvami, pa tudi pri lokalnih, državnih in nacionalnih oblasteh. Na naš seznam uvrščamo samo skupine, ki imajo širše, ne le elitno članstvo, in tako odkrivamo spreminjajočo se osnovo organizirane udeležbe državljanov v družbi in politiki ZDA.

Končen cilj naše raziskave je preveriti niz hipotez o spremembah v času, hipotez, ki izhajajo iz teorij o mobilizaciji virov in institucionalnih teorij v sociologiji in politični znanosti. Naše gradivo še ni popolno, zato še nismo v fazi preverjanja hipotez. Za zdaj lahko samo izpostavimo vzorce, ki jih nakazuje predhoden seznam množičnih prostovoljnih združenj. Seznam razvršča skupine glede na datum nastanka v Združenih državah. Podaja pa tudi datum prenehanja delovanja tistih združenj, ki ne obstajajo več. Ugotavljamo pa, da več kot štiri petine nastalih skupin še zmeraj obstaja.

Zgolj kronološko razvrščanje množičnih združenj postavlja na laž pogosto samoumevno privzeto predstavo o zgodnjih Združenih državah kot skupku večinoma introvertiranih lokalnih skupnosti. Predvidoma je res bilo tako pred vzponom modernih, centraliziranih, birokratskih organizacij. Kot pa kažejo zbrani podatki, je bila večina množičnih prostovoljnih združenj v zgodovini ZDA ustanovljena pred letom 1900, še več, dobra petina združenj, ki smo jih doslej preučili, je nastala pred državljansko vojno, to pogosto uporabljeno ločnico med "predmoderno" in "industrijsko" Ameriko. Četudi izvezamo politične stranke in cerkve, se je veliko število Američanov povezovalo v množičnih združenjih že zelo zgodaj v naši zgodovini.

Iz kronološko razporejenih podatkov lahko razberemo še en vzorec. Do ustanovitev velikih združenj je prihajalo skozi celotno nacionalno zgodovino, vendar je možno več ustanovitev zaslediti v obdobjih od dvajsetih do petdesetih let in od petdesetih do konca devetdesetih let 19. stoletja, nato pa še v drugi polovici prvega desetletja ter v tridesetih in štiridesetih letih 20. stoletja. Ta obdobja so zaznamovale intenzivne volilne udeležbe in konkurenčnost - še posebej v devetnajstem stoletju, ko je bila mobilizacija volilnih upravičencev (belih moških) največja; to je bilo tudi najbolj konkurenčno obdobje drugega (1828-56) in tretjega (1876-96) strankarskega sistema ZDA. Iz teh podatkov je očiten tudi pro-nacionalističen vpliv strasti, ki so zanetile največjo ameriško vojno, tj. državljansko vojno. Preučevanja popolnejših razvrstitev prostovoljnih združenj (npr. Gamm in Putnam, 1996) so pokazala splošen porast ustanavljanja lokalnih združenj v istem času.

V dvajsetem stoletju pa za narod pomembna obdobja, kot so 1. svetovna vojna, 2. svetovna vojna in velika gospodarska depresija, niso imela za posledico toliko ustanovitev združenj. V tem času sta bila aktivnost in vpliv zvezne vlade relativno velika. V nasprotju s pogostimi trditvami konservativcev (Joyce in Schambra, 1996), je vlada spodbujala, ne pa ovirala nastajanja množičnih združenj. Vpletenost ameriške vlade v razmah množičnih združenj postane še očitnejše, če upoštevamo, da je veliko prostovoljnih združenj, ki so nastala v drugi polovici 19. stoletja, preživele in se razvijalo naprej v 20. stoletje. (Nekatera so se zmanjšala v tridesetih letih 20.

stoletja, ko si veliko ljudi ni moglo privoščiti plačevanja članarine; nekatera izmed teh so si nato do petdesetih let 20. stoletja opomogla, druga pa dokončno propadla.)

Naša predhodna raziskava o težnjah v članstvu kaže, da je veliko ameriških prostovoljnih združenj doseglo največje število članov v šestdesetih ali sedemdesetih letih 20. stoletja. Tako kot se je širil obseg državnih in vladnih nalog in odločitev, je veliko ameriških združenj, ki so nastala v 19. stoletju, pridobivalo vedno več novih članov. Še preden se je članstvo povečalo, so se množična prostovoljna združenja razširila po vseh 48-50 državah in zasejala lokalne enote v vseh pomembnejših lokalnih skupnostih. V poznem 19. stoletju in skozi večino 20. stoletja lahko zasledimo pojav, ki je prevladoval tudi v začetku nastajanja ameriškega naroda. Pojavila se je težnja k geografski ekspanziji, kosaanju in vključevanju, ki je povezala bolj ali manj urbane kraje v ista organizacijska omrežja. V obdobju od državljanske vojne do petdesetih let 20. stoletja ameriška vlada ni izričnila civilne družbe. Nasprotno, ameriški način vladanja je spodbujal, lajšal, pa tudi nagrajeval združevanje državljanov.

Velik del množičnih združenj se je razvijal v neposredni odvisnosti od sodelovanja z državno ali zvezno oblastjo. Kot lahko preberemo v izredni novi knjigi Elisabeth Clemens *The People's Lobby* (1997), so si množična združenja prizadevala vplivati na zakonodajo in upravo že od 19. stoletja naprej. Ko so klientelistično usmerjene, zelo konkurenčne, množične politične stranke ameriške demokracije 19. stoletja ob koncu tega stoletja oslabele, so si množična združenja lokalnega izvora prizadevala vzpostaviti nove neposredne odnose z zakonodajalci in novimi administrativnimi agencijami. Clemensova trdi, da so takšni ljudski lobiji v začetku najbolj napredovali v zveznih državah na zahodu, kjer so bile klientelistične stranke šibkejše. Vendar pa je veliko združenj zgradilo tudi široka nacionalna omrežja.

Združenja so se izpopolnila v sočasnem vplivanju na krajevno javno mnenje in odražanju le-tega ter v lobiranju pri zakonodajalcih in vladnih uradnikih na lokalni, državni in nacionalni ravni. Njihova "primerjalna prednost" je bila v "vplivanju na javno mnenje in odsevanju le-tega" v številnih občinah in državah. V časih, ko so časopisi, revije in neposredni sestanki še veliko pomenili, so splošno razširjena združenja lokalnega izvora lahko vplivala na zakonodajalce in uradnike, saj so izražala mnenje velikega števila volivcev. Hansen (1991) podaja institucionalistično razlago "racionalne izbire" za takšne povezave med kongresom in združenji na primeru *American Farm Bureau Federation* med letom 1919 in sedemdesetimi leti 20. stoletja.

Širša prostovoljna združenja so bila tesno povezana z izvajanjem in razširjanjem nekaterih ključnih nacionalnih socialnih programov modernih ZDA. Čeprav današnji konservativci tako glasno poudarjajo, da sta si javno socialno skrbstvo in prostovoljstvo nasprotovala, sta se dejansko razvijala v popolnem sožitju. Primere je mogoče z lahkoto naštet. *Grand Army of the Republic* (Velika republikanska armada) je zrasla iz pobude za ponovno oživitev državnih in nacionalnih podpor veteranom, ki jo je sprožila Zveza veteranov državljanske vojne. Kasneje je GAR pomagala upravljati te ugodnosti in lobirala za več in boljše (McConnell, 1992; Skocpol, 1992: pogl. 2). Manj znan je primer *Fraternal Order of Eagles* (FOE) (Bratskega reda orlov), ki se je v dvajsetih in zgodnjih tridesetih letih 20. stoletja zavzemal

za uzakonitev državnih in zveznih starostnih pokojnin. FOE je bil tako aktiven, da se je sam Grand Eagle udeležil svečanega parafiranja, ko je Franklin Delano Roosevelt podpisal zakon o socialnem zavarovanju leta 1935. Navsezadnje, velike zveze žensk v začetku 20. stoletja - predvsem National Congress of Mothers in General Federation of Women's Clubs - so bile glavne pogajalke pri oblikovanju lokalne, državne in zvezne zakonodaje, ustanavljanju služb in pridobivanju podpor za matere in otroke (Skocpol, 1992: 3. del). Večine teh politik ne bi nikoli izvajali, če ne bi bile ženske zveze tako sposobne usklajevati moralistično naravnane javne kampanje v lokalnih skupnostih in državah. Ženske zveze so se pomembno razvile in geografsko razširile v istem času kot njihove kampanje. Veliko so pridobile s svojo sposobnostjo navezovanja partnerstev z vladnimi uradniki, kot so bili tisti v Children's Bureau (Urad za otroke). S perspektive mobilizacije virov lahko domnevamo, da so množična ameriška prostovoljna združenja pogosto obrnila pobude in vire zvezne vlade v svojo korist - najsibo za zagon, razširitev ali ponovno oživitve. Na primer zakoni New Deala in administrativni posegi so bili v izjemno pomembno pomoč nastajajočim sindikatom v ameriški industriji (Finegold in Skocpol, 1995: 5. poglavje). Ko so sindikati pričeli dejansko delovati, so kmalu izkoristili posege zvezne vlade v ekonomijo med 2. svetovno vojno, da bi povečali svoje članstvo in pravice do pogajanj z delodajalci.

Organizirano delavsko gibanje ni bilo nobena izjema. American Farm Bureau Federation je izkoristila možnosti za upravljanje pospeševalnih programov Oddelka za kmetijstvo in kmetijskih subvencij New Deala. Na ta način je razširila lastno članstvo na nova kmetijska območja (Hansen, 1991). Še en zgovoren primer izvoda do zveznih sredstev je American Legion (Jones, 1946; Pencak, 1989). Nastala je kot združenje pripadnikov ameriških ekspedicijskih sil iz 1. svetovne vojne in s sprejemom mladih veteranov 2. svetovne vojne leta 1942 preprečila generacijski upad, značilen za druga ameriška združenja veteranov. Legija je ob enem lobirala za GI (Government Issue) Bill, ki je bil sprejet leta 1944. Milijoni novih veteranov so kmalu preplavili združenje in s tem omogočili American Legion, da se je prenovila v izjemno pomembno državljansko interesno skupino v tisočih lokalnih skupnostih po vsej deželi in še za več desetletij po vojni obdržala pomemben vpliv na Kongres in Zvezo veteranov, kakor tudi na ducat administracij zveznih držav.

Zgornji seznam je še en dokaz za sožitje med državo in družbo v Združenih državah. Moja raziskovalna skupina se je vprašala, koliko množičnih ameriških prostovoljnih združenj je imelo ali ima organizacijsko strukturo, ki je vzporedna tristopenjski ameriški zvezni ureditvi, tj. strukturo, zgrajeno okrog lokalnih skupin, državnih podružnic in nacionalnih centrov. V nadaljevanju projekta bomo raziskali popolnejši razpon organizacijskih značilnosti združenj. Predhoden odgovor na vprašanje federalnosti pa nakazuje, da je z redkimi izjemami imela večina množičnih ameriških združenj, ki niso bila ustanovljena nedavno, zvezno strukturo. (Izjeme so ponavadi skupine in sindikati, katerih članstvo sestavljajo državljani, ki jih veže enaka ekonomska aktivnost ali bivajo na velemestnih območjih.) Prostovoljna združenja so prevzela zvezno ureditev deloma zato, da bi si olajšala sočasno sodelovanje z lokalnimi skupnostmi ter z državno in nacionalno oblastjo.

Mreže nacionalnih, državnih in lokalnih enot omogočajo združenjem, da posredujejo med lokalnim prebivalstvom in političnimi strankami ter zakonodajalci. Zvezna združenja ostajajo pozorna na koristno zakonodajo oz. lobirajo zanjo. Medtem ko so bile nekatere ameriške prostovoljne skupine aktivno vključene v politiko, so druge poskušale ustvariti sistematično alternativo uradni politiki. Historično sta bili združenji Women's Christian Temperance Union (Bordin, 1981) in National Congress of Mothers (National Congress of Parents and Teachers od leta 1947) namerano strukturirani kot stranke in izvoljena vlada, ves čas pa sta ostajali neodvisni od njih. Na ta način naj bi bil ženskam omogočen razvoj vplivnega, a posebnega sloga "prečiščene" politike reform v času, preden so vse ameriške ženske dobile volilno pravico. Tudi v praksi so paralelne organizacije omogočile ženskam izreden vpliv na določanje zakonodajnih programov po vsej deželi.

Če zanemarimo njegove praktične prednosti, je skoraj vso ameriško zgodovino federalizem preprosto služil kot prestižen zgled. Tudi sociološki institucionalistični teoretiki (Powell in DiMaggio, 1991) bi se verjetno strinjali, da je federalizem vsem velikim združenjem služil kot vrsta modela zakonite in učinkovite ureditve. To razlago podkrepljuje zgodovina ameriških bratovščin. Prostožidarji so v kolonialnih časih prišli iz Anglije v Ameriko. Obdržali so lokalne in glavne lože v razporeditvi redov, ki so bili urejeni podobno kot tisti v Evropi. Naslednja uvožena angleška bratovščina je bila Odd Fellows, ustanovljena po ameriški revoluciji, ki ni imela tako elitnega članstva kot prostožidarji (Clawson, 1989: 118-23). Odd Fellows so hitro prevzeli tri-stopenjsko strukturo, ki je posnemala ameriški federalizem (Stevens, 1899: 246-62). Večina bratskih združenj, ustanovljenih v Združenih državah po Odd Fellows, je privzela federalno ureditev (Gist, 1940).

Nekatera združenja, kot npr. Knights of Columbus, so imela v začetku ne-federalno strukturo, nato pa so se reorganizirala. Njihovi voditelji so zavestno zagovarjali prehod na nacionalno-državno-lokalni model (Kauffman, 1992). V ameriški zgodovini je bilo veliko primerov - tudi med majhnimi skupinami, premajhnimi, da bi se uvrstile na moj seznam - kjer je bila potreba po treh stopnjah organizacije kar smešno pretirana. Tako je Czechoslovak Society of America, zgodnja češka dobrodelná organizacija, začela z nekaj mestnimi klubi in potem takoj nadaljevala z ustanovitvijo državnih podružnic in nacionalnega sedeža, še preden je nastalo dovolj lokalnih enot (Martinek, 1955). Dejansko so v toku ameriške zgodovine državne in nacionalne organizacijske "ravni" prostovoljnih združenj pogosto nastale pred večino lokalnih enot. Ustanavljanja lokalnih enot so se ob spodbujanju in podpori državnih in nacionalnih voditeljev združenj nadaljevala "na vse strani", dokler ni bil dopolnjen "normalen" model dovršenega ameriškega prostovoljnega združenja.

Poduk za sedanost

Naj bo dovolj o preteklosti, pa če je še tako zanimiva. Kaj nam vse zgoraj zapisano pove o današnjih razpravah glede državljanske pobude v ameriški demokraciji? En zaključek je že očiten. Sodobni pozivi k vračanju v državljansko prostovoljstvo se skladajo s kontekstom kampanj konservativcev, ki naj bi razgalile domnevno

preveliko in arogantno zvezno vlado. Veliko tistih, ki uporabljajo takšne argumente, domneva, da je bila v ameriški preteklosti neka zlata doba, ko je lokalna civilna prostovoljna dejavnost reševala probleme dežele ločeno od - pravzaprav namesto - državnih in zveznih oblasti in politike. Trdijo tudi, da je širitev pristojnosti zvezne vlade od začetka do sredine 20. stoletja izrinila politično participacijo državljanov ("grassroots") in njihovo prostovoljno združevanje v Združenih državah (Joyce in Schambra, 1996). Toda kot sem dokazala, so to miti o preteklosti, ki ne vzdržijo temeljne empirične analize.

Že zgodaj v ameriški nacionalni zgodovini sta zgradba in delovanje zvezne vlade, skupaj z množičnimi in konkurenčnimi oblikami politične mobilizacije državljanov, oblikovali "priložnostne strukture", ki so krepile, spodbujale in nagrajevale prostovoljna združenja. Veliko prostovoljnih skupin je bilo organiziranih lokalno (ali kakorkoli znotraj okrožij ali držav), vendar je imel pomemben del prostovoljnih naporov - in najverjetneje zelo pomemben del najvztrajnejših prizadevanj - državen ali nacionalen pomen (Skocpol in Ganz, 1996; Hoffman, 1994). Lokalna prizadevanja se niso obrestovala samo na višjih ravneh. Množične organizacije so zmeraj pomagale spodbujati tudi veliko lokalnih aktivnosti. Razposlale so organizatorje ali podale zglede, po katerih so se ljudje lahko ravnali. Lokalna združenja Američanov niso bile obrnjena samo navznoter, k svojim lastnim zadevam. Večkrat so izkoristila možnost sodelovanja z enako mislečimi drugimi v okviru kampanj, združenj in strank, ki so lahko kaj spremenile - tudi na nacionalni ravni.

Mogoče je danes problem v tem, da veliko Američanov povsem upravičeno čuti, da se ne morejo več učinkovito povezati, da bi se problemi rešili s pomočjo vlade ali v povezavi z njo. Težava najbrž ni v veliki, birokratski zvezni vladi - navsezadnje ima ameriška nacionalna vlada sorazmerno še zmeraj manj davčnih pristojnosti in administrativnega vpliva kot dejansko katerakoli nacionalna država. Bistven problem bi mogle biti nedavne družbene spremembe in način oblikovanja politike, ki delajo učinkovito sodelovanje v javnem življenju za Američane manj privlačno. Gotovo v teh razmerah težje vzpostavljajo širša zavezništva.

Katere sodobne spremembe bi lahko vplivale na to? Nekateri menijo (Putnam, 1995), da se Američani umikajo iz lokalnih skupin ali neformalnega druženja predvsem zato, ker raje posedajo doma sami pred televizorjem. Nadaljujejo se ognjevite polemike o resnosti dejanskega upadanja prave socialne povezanosti in lokalnega ali osebnega državljanskega prostovoljstva v sodobnih Združenih državah. Doslej zbrani podatki in narejene analize me še niso prepričali. Delim dvome svoje sestre iz Severne Virginije. Ko sem ji po telefonu povedala o pomembnem delu nekega kolega in prijatelja s Harvarda, je vzkliknila: "Nihče tukaj doli ne keglja sam! Kar obišči kegljišče in sama poglej." Res morda danes pride manj kegljaških društev na prebivalca, toda družine in prijatelji morda kegljajo skupaj na nov način. To bi lahko bila prisposoba za to, kar se dogaja neuradno ali lokalno ali na oba načina.

Zgornji seznam nakazuje resničen prelom v vzorcu množičnih ameriških prostovoljnih združenj v zadnjih desetletjih. Iz drugih virov (Berry, 1984; Walker, 1991) vemo, da je trajala od srede šestdesetih do zgodnjih osemdesetih let 20. stoletja prava eksplozija ustanavljanja lokalnih združenj državljanov in združenj posame-

znih etničnih manjšin. V istem času so se množila tudi poklicna in obrtna združenja, ki so Washington spremenila v "imperialno" prestolnico, če uporabimo znameniti stavek Kevina Phillipsa (1994: 2. poglavje).

V nasprotju z zgodnejšimi množičnimi ustanavljanji združenj v ameriški zgodovini, se sodoben razmah le-teh ne zdi povezan s pojavom novih nacionalnih prostovoljnih združenj ali oživitvijo starih. Večina od 30 do 40 množičnih prostovoljnih zvez, ki so delovale v Ameriki sredi dvajsetega stoletja, je zapisana propadu, ker jim od šestdesetih in sedemdesetih let naprej članstvo stalno upada. Večina nedavno nastalih množičnih prostovoljnih združenj je strukturiranih podobno kot tisoče manjših. Vodi jih profesionalno osebje, imajo dopisno članstvo, nimajo pa lokalnih ali državnih podružnic niti tri-stopenjske zgradbe.

Izjeme moje pravkar podane trditve se nahajajo na desni strani strankarskega spektra: National Right to Life Committee in Christian Coalition so ponovile stare zvezne vzorce na nov način, celo v tem obdobju računalniško oblikovanih seznamov naslovnikov. Te skupine so aktivne v odnosu do lokalne in državne kot tudi nacionalne vlade. Še ena stara, a nedavno ideološko preusmerjena zvezna skupina, National Rifle Association, predstavlja podobno desničarsko izjemo. Tudi druge, kot npr. Promise Keepers, se lahko kmalu pojavijo na našem seznamu.

Vendar se v sredini in na levisi (takšni, kot pač je) ameriškega društvenega spektra, ni pojavila ali ponovno oživila nobena velika zveza. Namesto tega je značilno nastala obilica poklicno vodenih, ozko usmerjenih zagovorniških skupin, ki predstavljajo relativno posebne sociokulturne identitete ali zagovarjajo stališča do specializiranih, aktualnih političnih vprašanj. Če niso izrazito lokalne, so takšne skupine nastanjene v New Yorku ali Washingtonu, in njihovo strokovno osebje v podrobnosti obvlada zakonodajne in pravdne postopke. Z množicami Američanov komunicirajo samo preko pošte. (Izjeme so tukaj National Education Association in American Federation of Teachers in mogoče še okoljsko gibanje kot celota, ki vključuje poklicno vodeno zagovornišvo, lobistične organizacije in združenja lokalnih klubov, kot je Sierra Club.)

Prvak vseh sodobnih dopisnih združenj je seveda American Association of Retired Persons (AARP), ki ima 36 milijonov članov. AARP nima državnih podružnic in le majhen del njegovih posameznih članov je aktivnih v lokalnih filialah (Morris, 1996). Ker so presenetljivo tudi mene pred kratkim povabili v AARP, lahko potrdim, da se "včlaniš", ko pri 49 letih dobiš pismo po pošti. Pismo je računalniško tiskano in vam ponuja veliko trgovinskih popustov in naročil za revije v zameno za samo osem dolarjev letno.

Zakaj danes v ameriški civilni družbi uspeva toliko poklicno vodenih združenj s sezname naslovnikov (večina majhnih, vendar jih je nekaj, kot AARP, zelo velikih)? Vemo, da gre za več kot le tehnološki determinizem. Vzpon novih računalniških komunikacij in tehnik zbiranja denarja je velikega pomena. Vendar desničarska združenja, sedaj pa tudi organizirano delavsko gibanje, dokazujejo, da te tehnike niso nezdržljive z organizacijami državljanov.

V zaključku tega prispevka lahko samo omenim še druge možne razlage. Razredne in spolne transformacije so seveda prav tako pomembne. Večina velikih ameriških

prostovoljnih združenj (nastalih ali razvijajočih se) od leta 1800 do petdesetih let 20. stoletja je povezovala državljane enega spola iz različnih socialnih razredov. V večini teh združenj so se podjetniki in strokovnjaki povezali s pisarniškiimi uradniki in morda še s privilegiranimi kmetovalci, obrtniki ali delavci v industriji. Vendar so prevladovali moški ali ženske, ne oboji skupaj. Tako se je oblikovala večina združenj, ki so preseгла razredne in regionalne ovire. Do nedavnega, sedaj pa ne več, so ločene moške in ženske vloge nudile široke, množične identitete, s pomočjo katerih se je na sto tisoče ali milijone Američanov povezovalo preko meja regij in socialnih razredov (Clawson, 1989).

V Ameriki dvajsetega stoletja so bili voditelji množičnih združenj vojni veterani in visoko izobražene ženske - sklepam, da povečini zato, ker so bili oboji geografsko razpršeni. Od začetka tega stoletja so ameriški moški z univerzitetno izobrazbo stremeli k življenju in delu v velemestnih središčih. Visoko izobražene ženske pa ne. Šle so kamorkoli, poučevale v šolah, se nato poročile in nehale delati. Tako so pogosto ostale v lokalnih skupnostih po vseh državah. Dobro izobražene ženske so postale glavna opora lokalnim, državnim, pa tudi nacionalnim prostovoljnim aktivnostim.

Družbene razmere, ki so bile nekoč ugodne za množična združenja, so se v sodobni ameriški zgodovini zelo spremenile. Visoko izobražene ženske imajo sedaj nacionalno usmerjene kariere in se naseljujejo v ista velemestna središča kot moški strokovnjaki ali vodstveni kadri. Do šestdesetih let 20. stoletja so Združene države razvile zelo številen zgornji srednji razred strokovnjakov in vodstvenih kadrov. Sestavljajo ga moški (in sedaj tudi ženske), ki se imajo za specializirane strokovnjake, ne pa za "skrbnike skupnosti" (Brint, 1994). Takšne elite so prav verjetno bolj nagnjene k finančnemu podpiranju poklicno vodenih nacionalnih zagovorniških organizacij, kot pa da bi se bili pripravljene vzpenjati se po lokalno-državnacionalni hierarhični lestvi tradicionalnih množičnih prostovoljnih združenj.

Toda spremembe, ki zadevajo prostovoljna združenja v Združenih državah, presegajo razred in spol. Konservativci in privrženci politične sredine imajo vsaj deloma prav, ko trdijo, da se je nacionalna vlada spremenila. Ne da se je ameriška zvezna uprava na splošno povečala - še posebej ne v smislu višjega obdavčevanja in povečanja družbene porabe, saj je treba vzeti v ozir znižanje davkov in tesne zvezne proračune od sedemdesetih let naprej. Vendar so se povečale zvezne pristojnosti. Osebe kongresa se je povečalo in kongresni odbori so postali številnejši in decentralizirani. Ponujajo veliko več položajev, ki omogočajo vpliv na zakonodajo ali izvršilno oblast. Z izkoriščanjem takšnih priložnosti so poklicni zagovorniki specifičnih interesov in lobistične skupine zavzeli manevrski prostor okornih prostovoljnih združenj državljanov. Sprememba je še posebej očitna v tem, da so si kongresniki v prizadevanjih za ponovno izvolitev vedno bolj pomagali z anketarji, svetovalci za stike z mediji in televizijskimi reklamami, pomoči, ki so jo prej iskali pri prostovoljnih združenjih kot posrednikih do volivcev v njihovem okrožju, pa so se odrekli.

Množična politika se je v Ameriki v zadnjih nekaj desetletjih spremenila, tako kot se je tudi Washington. Odlične analize strokovnjakov za politične znanosti kot

so Rosenstone in Hansen (1993) in Verba, Scholzman in Brady (1995) kažejo, da je ameriška politika od šestdesetih let 20. stoletja postala volilno demobilizirana in vedno bolj pohlepna po denarju. Kot je Aldrich (1995) pred kratkim dokazoval, ameriške politične stranke zdaj raje priskrbijo kandidatom finančno in svetovalno "podporo", kot da posredujejo v odnosih med politiki in državljani, kot so to počele od tridesetih let 19. stoletja do konca petdesetih let 20. stoletja. Z izjemo desnega krila republikanske stranke, danes poklicni sodelavci strank ali skupin redko stopajo v neposreden stik z volivci. Američane še najpogosteje prosijo za denar. Politikom ni veliko mar zanje, razen če so relativno dobro situirani, člani ciljne vplivne skupine ali volivci (Ganz, 1994). Preobrat v volilni demokraciji se je zgodil sočasno z začetkom polnjenja naših poštnih nabiralnikov s ciljno, računalniško obdelano pošto, ki so jo pošiljale na posamezen problem osredotočene zagovorniške skupine, ki so iskale najneznatnejše razloge, ki bi jim dovoljevali zbiranje denarja od dopisnih "članov" (Paget, 1990).

Model učinkovite organizacije ameriške politike in civilnega življenja se je od šestdesetih let 20. stoletja vsekakor močno spremenil. Morda z izjemo desnice, voditelji in državljani ne razmišljajo več o ustanavljanju ali angažmaju v nacionalnih združenjih, ki povezujejo lokalne enote v državne in nacionalne mreže. Če se pojavi nov razlog, ljudje razmišljajo o odpiranju nacionalne pisarne, zbiranju denarja po pošti in najemu medijskega svetovalca. Navadni državljani pa se najverjetneje počutijo le še kot predmet manipulacije teh prizadevanj. Ne počutijo se kot sodelujoči državljani ali voditelji ljudi, ki bi sprožali širše državljanske pobude. In prav imajo!

Naj končam, kjer sem začela, z Alexisom de Tocquevilom. Če bi Tocqueville vstal od mrtvih in konec 20. stoletja spet obiskal Združene države, bi bil prav tako v skrbeh zaradi prej omenjenih centralizacijskih teženj, pa tudi zaradi verjetnega upada v povsem lokalnem združevanju ali povezovanju v majhne skupine. Navsezadnje je bil eden od Tocquevillovih zaključkov v *Democracy in America* - čeprav ga njegovi konservativni obuditelji redko omenjajo - da je živahna participativna demokracija služila kot neke vrste "šola", kjer so se Američani učili, kako razvijati razna socialna gibanja in združenja državljanov, še posebej na državni in nacionalni ravni. Mogoče je bil Tocqueville ideološko slep za način, na katerega je zgodnja ameriška nacionalna država ustvarila okvir, ki je spodbujal širjenje prostovoljnih združenj. Vendar se je dobro zavedal spodbujevalnega učinka prodornega političnega sodelovanja državljanov v družbenih pobudah.

Tocqueville bi verjetno zelo resno vzelčasne podatke, ki sem vam jih danes predstavila in ki nakazujejo nedaven upad obsega in razvođenitev množičnih prostovoljnih združenj. Tocqueville bi takoj opazil spremembe v povezovanju državljanov glede na socialni razred in spol, ki sem jih omenila. Skrbelo bi ga, ker je volilna udeležba upadla, ker so politične stranke izgubile stik z državljani in ker volitve zmeraj bolj prehajajo v upravo visoko plačanih, Dicku Morrisu podobnih anketarjev, svetovalcev in medijskih osebnosti, ki manipulirajo televizijske podobe.

Tocqueville tem spremembam ne bi le pripisal velikega pomena. Gotovo bi bil presenečen, da današnji konservativci uporabljajo njegovo delo *Democracy in America* za opravičevanje depolitiziranega in romantičnega lokalizma, ki naj bi

predstavljaj "čudežno" zdravilo za večje slabosti nacionalne politike. Zares, če bi se Alexis de Tocqueville vrnil, bi verjetno obiskal Heritage Foundation in DLC ter predlagal, naj združenji še poglobita svojo skrb za temelje in usodo državljske pobude v ameriški demokraciji. Žal se Alexis de Tocqueville ne bo vrnil, da bi predal to sporočilo, razen če bi se zgodil čudež. Zato bomo morda socialni zgodovinarji morali to storiti namesto njega!

LITERATURA

- Aldrich, J. (1995): *Why Parties? The Origin and Transformation of Political Parties in America*. Chicago: University of Chicago Press.
- Barone, M. (1996): "Returning to Tocqueville: Are 19th-century values making a comeback in America?" *Washington Post National Weekly Edition*, January 15-21:23.
- Berry, J. (1984): *The Interest Group Society*. Boston: Little, Brown.
- Bordin, R. (1981): *Woman and Temperance: The Quest for Power and Liberty, 1873-1900*. Philadelphia: Temple University Press.
- Brint, S. (1994): *In an Age of Experts: The Changing Role of Professionals in Politics and Public Life*. Princeton, NJ: Princeton University Press.
- Brown, R. (1974): "The emergence of urban society in rural Massachusetts, 1760-1820." *Journal of American History* 61:29-51.
- Clawson, M. (1989): *Constructing Brotherhood: Class, Gender, and Fraternalism*. Princeton, NJ: Princeton University Press.
- Clemens, E. (1997): *The People's Lobby: Organizational Innovation and the Rise of Interest Group Politics in the United States, 1890-1925*. Chicago: University of Chicago Press.
- Finegold, K., and T. Skocpol (1995): *State and Party in America's New Deal*. Madison: University of Wisconsin Press.
- Gamm, G., and R. Putnam (1996): "Association-building in America, 1850-1920." Presented at the annual meeting of the Social Science History Association, October 10-13, New Orleans.
- Ganz, M. (1994): "Voters in the crosshairs: How technology and the market are destroying politics." *American Prospect*, no. 16:100-109.
- Gist, N. (1940): "Secret societies: A study of fraternalism in the United States." *University of Missouri Studies: A Quarterly of Research* 15:1-184.
- Greenhouse, S. (1996): "Liberal academics and labor's new leaders pulling in tandem once more." *New York Times*, 22 September: 36.
- Hansen, J. (1991): *Gaining Access: Congress and the Farm Lobby, 1919-1981*. Chicago: University of Chicago Press.
- Hoffman, A. (1994): *Local Attachments: The Making of an Urban Neighborhood, 1890-1925*. Baltimore: Johns Hopkins University Press.
- John, R. (1995): *Spreading the News: The American Postal System from Franklin to Morse*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Jones, R. (1946): *A History of the American Legion*. Indianapolis: Bobbs-Merrill.
- Joyce, M., and W. Schambra (1996): "A new civic life," in M. Novak (ed.) *To Empower People: From State to Civil Society*, 2d ed. Washington, DC: AEI Press: 11-29.
- Kauffman, C. (1992): *Faith and Fraternalism: The History of the Knights of Columbus*, rev. ed. New York: Simon and Schuster.

- Martinek, J. (1955): *One Hundred Years of the CSA: The History of the Czechoslovak Society of America*. Cicero, IL: Executive Committee of the CSA.
- McConnell, S. (1992): *Glorious Contentment: The Grand Army of the Republic, 1865-1900*. Chape Hill: University of North Carolina Press.
- Morris, C. (1996): *The AARP*. New York: Times Books.
- National Congress of Parents and Teachers (1947): *Golden Jubilee History, 1897-1947*. Chicago: National Congress of Parents and Teachers.
- Paget, K. (1990): "Citizen organizing: Many movements, no majorit." *American Prospect*, no. 2: 115-28.
- Pencak, W. (1989): *For God and Country: The American Legion, 1919-1941*. Boston: Northeastern University Press.
- Phillips, K. (1994): *Arrogant Capital: Washington, Wall Street, and the Frustration of American Politics*. Boston: Little, Brown.
- Powell, W., and P. DiMaggio, eds. (1991): *The New Institutionalism in Organizational Analysis*. Chicago: University of Chicago Press.
- Putnam, R. (1995): "Bowling alone: America's declining social capital." *Journal of Democracy* 6:65-78.
- Rosenstone, S., and J. Hansen (1993): *Mobilization, Participation, and Democracy in America*. New York: Macmillan.
- Ryan, M. (1981): *Cradle of the Middle Class: The Family in Oneida Country, New York, 1790-1865*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Shefter, M. (1994): *Political Parties and the State: The American Historical Experience*. Princeton, NJ: Princeton University Press.
- Siegel, F., and W. Marshall (1995): "Liberalism's lost tradition." *New Democrat* 7:8-13.
- Skocpol, T. (1992): *Protecting Soldiers and Mothers: The Political Origins of Social Policy in the United States*. Cambridge, MA: Belknap Press of Harvard University Press.
- Skocpol, T., and M. Ganz (1996): "Casting wide nets: Gamm and Putnam are mistaken about local primacy in late-19th-century U.S. associationalism." Typescript, Department of Sociology, Harvard University.
- Stevens, A. (1899): *The Cyclopedia of Fraternities*. Paterson, NJ: Hamilton Printing and Publishing Company.
- Tocqueville, A. (1969/1835-40/): *Democracy in America*, ed J.P. Mayer and trans. George Lawrence. Garden City, NY: Doubleday, Anchor Books.
- Verba, S., K. Schlozman, and H. Brady (1995): *Voice and Equality: Civic Voluntarism in American Politics*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Walker, J., Jr. (1991): *Mobilizing Interest Groups in America: Patrons, Professions, and Social Movements*. Ann Arbor: University of Michigan Press.
- Waller-Zuckerman, M. (1989): "Marketing the women's journals, 1897-1947." *Business and Economic History*, 2d ser. 18:99-108.